

Consequently, the choice of strategic alternatives should be based on certain advantages and disadvantages of the enterprise, its financial condition and the specifics of its functioning.

In determining the possibility of raising funds it is necessary to consider all possible sources: profit of the enterprise, share of participants, funds of local and state budgets, loans, grants and foreign investments.

At the same time, it is necessary to consider and analyze all possible organizational forms for attraction investments: corporatization, concession, rent, leasing and management contract.

Also, it should be noted that implementation of the strategy involves the stage of assessment and control of its implementation in order to identify the effectiveness of selected alternatives and determine the need for adjusting goals and measures.

Conclusion. Thus, the development and implementation of the investment strategy plays an important role in ensuring the effective development of the enterprise, namely providing a mechanism for implementing long-term general and investment goals of the enterprise, provides the opportunity of quickly realization of new promising investment opportunities, ensures maximum use of its investment potential. The determining factor is the need to choose and implement the most acceptable strategy for a particular enterprise at a certain time.

References

1. Інвестиційна стратегія і її формування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr.vipreshbnik.ru/investitsijnij-menedzhment/4048-investitsijna-strategiya-i-jiji-formuvannya.html>
1. Свобода Т. І. Інвестиційна стратегія підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/svoboda-t-i-investitsijna-strategiya-pidpriemstva/>
3. Хаустова К.М. Інвестиційно-інноваційна стратегія підприємства та підходи до її класифікації / К.М. Хаустова // Фінансовий простір. – 2015. – № 4. – С. 183 – 187.
4. Сутність інвестиційної стратегії підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_253876_Investitsijna-strategiya-pidpriemstva.html
5. Ляхович Л.А. Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах господарювання / Л.А. Ляхович // Сталый розвиток економіки. – 2011. – № 1. – С. 167-171.
6. Сігаєва Т.Є. Вдосконалення напрямків формування інвестиційної стратегії інноваційного підприємства / Т. Є. Сігаєва // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2015. – №18(6). – С. 119 – 123.
7. Принципи інвестиційної стратегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/32182/marketing/printsipi_investitsijnoi_strategiyi

Рецензент: д.е.н., професор Вахович І.М.

УДК 658.7

Кулик Ю.М., к.е.н., асистент

Кривов'язюк І.В., к.е.н., професор

Луцький національний технічний університет

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

В статті набули подальшого розвитку теоретичні підходи щодо тлумачення сутності та типізації ризиків логістичної системи підприємства. Визначено основні проблеми управління сучасними логістичними системами підприємств. Уточнено сутність поняття «ризик логістичної системи». Набула подальшого розвитку характеристика ризику як логістичної системи. Розвинено класифікаційні підходи до групування ризиків логістичної системи підприємства.

Ключові слова: ризики, логістична система, класифікація ризиків, умови існування ризиків, риси ризиків, підприємство.

Kulyk Yu., Kryvovyzjuk I.

ESSENCE AND CLASSIFICATION OF ENTERPRISE LOGISTIC SYSTEM'S RISKS

The theoretical approaches to the interpretation of the essence and typing of the enterprise logistics system's risks have been further developed in the article. The basic problems of the management of enterprises modern logistic systems are determined. The essence of the concept «the logistic system's risk» is specified. The risk profile as the logistics system has been further developed. Classification approaches to grouping the enterprise logistics system's risks are developed.

Key words: risks, logistics system, risks classification, conditions of risks existence, risks features, enterprise.

Кулык Ю. М., Кривовязюк И. В.

СУЩНОСТЬ И КЛАССИФИКАЦИЯ РИСКОВ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье получили дальнейшее развитие теоретические подходы к толкованию сущности и типизации рисков логистической системы предприятия. Определены основные проблемы управления современными логистическими системами предприятий. Уточнена сущность понятия «риск логистической системы». Получила дальнейшее развитие характеристика риска как логистической системы. Развито классификационные подходы к группировке рисков логистической системы предприятия.

Ключевые слова: риски, логистическая система, классификация рисков, условия существования рисков, черты рисков, предприятие.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний стан господарської взаємодії між підприємствами значною мірою залежить від ефективності функціонування їх логістичних систем, основною метою яких є належне управління матеріальними та супутніми ним потоками завдяки чіткій злагодженості у діях спеціалістів різноманітних служб, які приймають участь в управлінні матеріальним потоком.

Ефективність логістичної системи значною мірою визначається здатністю мінімізувати непередбачуваність і можливість настання подій з негативними наслідками, зумовлених певними діями або рішеннями, які матимуть місце в майбутньому, тобто різного роду ризику, які тією чи іншою мірою впливають на зміну стану логістичної системи.

Як результат, виникає необхідність управління ризиками логістичної системи підприємств, яке завдяки своєчасному виявленню негативного впливу на систему та ідентифікації ризиків, застосуванню відповідних методів управління ризиками, забезпечує мінімізацію їх руйнівного впливу на логістичну систему та, одночасно, розробку превентивних заходів, здатних запобігти виникненню подібних ризиків у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення проблеми. Логістична система як невіддільний елемент підприємства, покликана забезпечити розв'язання завдань оптимізації матеріальних потоків у супроводі з інформаційними, фінансовими та іншими потоками. Проте, порушення пропорційності розвитку складових такої соціально-економічної системи як підприємство, а також інших аналогічних систем [1; 2] значно знижують ефективність її функціонування, спричиняють виникнення ризиків різноманітного спрямування.

Проблематика вивчення впливу ризиків на функціонування логістичної системи підприємства розкривається в працях таких учених як В. Вітлінський [3], Д. Яшкін [4], М. Мамчин та О. Русановська [5], Н. Ільченко [6], Н. Маргіта [7], Н. Ровенских [8], С. Смерічевський [9], Н. Кондратенко [10], М. Куташенко [12], Н. Плетнева [13], И. Пузанова [14], Т. Гапчак [16], В. Гришко [18] та інших. Проте, незважаючи на

грунтовне опрацювання проблем логістики, лишається недостатньо розкритою сутність та потребує удосконалення класифікація ризиків логістичної системи підприємства.

Цілі статті. Метою статті є розвинути теоретичні підходи щодо тлумачення сутності та типізації ризиків логістичної системи підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Існуюча ситуація невизначеності, яка постійно супроводжує рух будь-яких потоків в межах логістичної системи підприємства, породжує численні ризики, які можуть мати відносно підприємства як внутрішнє, так і зовнішнє походження. Ці ризики, разом з недосконалістю методологічної бази впровадження логістики в реальний сектор економіки України, через недостатній зв'язок логістики з маркетингом і менеджментом спричиняють порушення в існуючих господарських системах, призводять до виникнення кола проблем, характерних для сучасних логістичних систем підприємств (рис. 1).

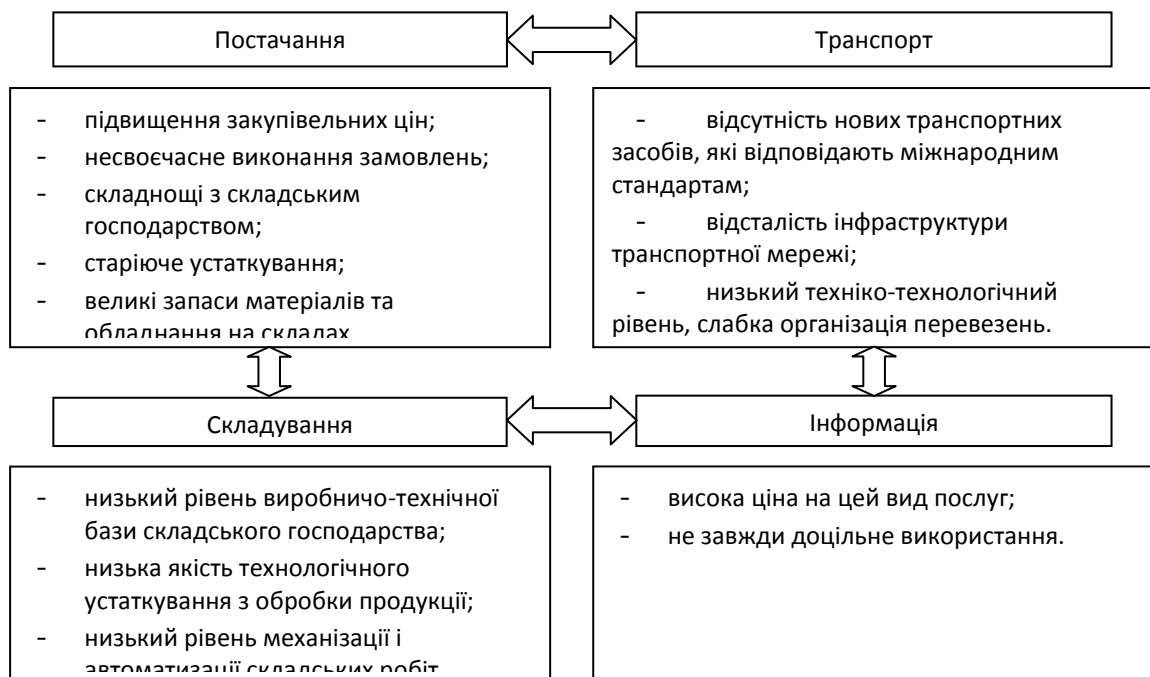

Рис. 1. Основні проблеми управління сучасними логістичними системами підприємств [2]

Чимала частина з них може виникати у зв'язку зі слабкою поінформованістю про ринок та його споживачів, конкурентів, помилковістю у визначенні пріоритетів логістичного розвитку, відсутністю системи планування логістичної діяльності, використанням неефективних методів управління логістичними процесами й т.і. Тому повноцінне урахування, чітка градація, розробка шляхів їхнього уникнення і спонукають до більш ґрунтового дослідження поняття «ризик» стосовно логістичної системи підприємства.

Як стверджують В. Вітлінський та В. Скрінько, логістичний ризик підприємства – це економічна категорія, яка відображає особливості сприйняття менеджментом підприємства об'єктивно існуючих невизначеності та конфліктності, відсутності повної (вичерпної) інформації на момент прийняття рішень, які притаманні процесам прогнозування, планування, управління, координації та контролю матеріальних, сервісних, інформаційних, фінансових потоків та потоку інтелектуально-трудоових ресурсів [3, с. 248]. В. Яшкін притримується точки зору, яка дозволяє логістичний ризик розглядати як економічну категорію, що використовується для відображення невизначеності та випадковості результатів діяльності в управлінні матеріальними

потоками підприємства у сферах постачання, підтримки виробництва та фізичного розподілу [4, с. 83].

З позицій небезпеки виникнення затримки в роботі ланцюга постачання, як зрив постачання або порушення в роботі однієї або декількох ланок ланцюга розкривають зміст даного поняття такі вчені як М. Мамчин і О. Русановська [5, с. 45], а також Н. Ільченко [6, с. 58]. Розвинуто даний підхід в науковій праці Н. Маргіти, яка відзначає: «На нашу думку, логістичний ризик це можливість затримки в процесі проходження однієї або декількох ланок ланцюга на різних рівнях логістичної системи, яка виникає в результаті особливості сприйняття керівництвом підприємства об'єктивно існуючої невизначеності і конфліктів, а також впливу середовища як фактора, який визначає функціонування логістичної системи в цілому» [7, с. 86].

М. Ровенских підкреслює, що ризик – це ситуація в логістичній системі підприємства, яка пов'язана з можливістю виникнення збоїв у русі потоків різних ресурсів внаслідок збурення впливів чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, наслідки яких, з погляду суб'єкта управління, є невизначеними і проявляються у вигляді можливого відхилення параметрів потоків від заданих, що дозволяє розглядати ризик як керований параметр, на який можна впливати для забезпечення прийняттого рівня [8, с. 5].

На думку С. Смерічевського, логістичний ризик слід тлумачити як усвідомлену суб'єктом логістичної системи можливість виникнення небезпеки порушення її усталеного функціонування як результат зростання невизначеності внутрішнього та/або зовнішнього середовища через зміну складності й множинності зв'язків логістичної системи [9, с. 159-160].

Н. Кондратенко й О. Лобашов розглядають ризик як настання події, що тягне виникнення збитків у логістиці [10, с. 346]. Існують й інші тлумачення цього поняття [11-18].

Отже, існуючі підходи до визначення категорії «ризик» доцільно об'єднати в такі групи: по-перше, ризики, як можлива небезпека, що негативно впливає на роботу підприємства та його логістичної системи; по-друге, ризик ототожнюють з подіями чи ситуаціями, що зумовлюють чи можуть зумовити настання несприятливих подій; по-третє, його сутність визначається в процесі управління ним.

Результати критичного аналізу щодо інтерпретації поняття «ризик» вітчизняними та зарубіжними вченими стосовно логістичних систем зведено нами у таблиці 1.

Таблиця 1

Критичний аналіз сутності поняття «ризик» стосовно логістичної системи підприємства

Автори	Утождження суті поняття	Переваги	Недоліки
В. Вітлінський, В. Скрінько [3, с. 248]	як процес управління ризиком	- вказує на причини виникнення ризику; - зв'язує поняття з процесом управління	- не вказує на вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища
В. Яшкін [4, с. 83]	як процес управління ризиком	- вказує на причини виникнення ризику; - зв'язує поняття з процесом управління	
М. Мамчин, О. Русановська [5, с. 45]	як можлива небезпека	- вказує на зв'язок з роботою логістичного ланцюга	- не конкретизує фактори виникнення небезпеки;
Н. Кондратенко, О. Лобашов [10, с. 346]	подія чи ситуація, що зумовлюють чи можуть зумовити настання несприятливих подій	- вказує виключно на наслідки настання несприятливих подій	- вузьке сприйняття поняття; - відсутній зв'язок з управлінням
Н. Маргіта [7, с. 86]	подія чи ситуація, що зумовлюють чи можуть зумовити настання несприятливих подій	- вказує на зв'язок роботи логістичного ланцюга і управлінських дій; - вказує середовище як фактор впливу на процес функціонування логістичної системи	- не конкретизує прояв ризику як можливе відхилення параметрів потоків від заданих

продовження таблиці 1

1	2	3	4
М. Ровенских [8, с. 5]	подія чи ситуація, що зумовлюють чи можуть зумовити настання несприятливих подій	- вказує на зв'язок роботи логістичного ланцюга і управлінських дій; - вказує середовище як фактор впливу на процес функціонування логістичної системи; - конкретизує прояв ризику як можливе відхилення параметрів потоків від заданих	–
С. Смерічевський [9, с. 159-160]	як можлива небезпека	- вказує на причини виникнення ризику; - вказує середовище як фактор впливу на процес функціонування логістичної системи	- не зв'язує поняття з процесом управління
Н. Плетнева [13]	як процес управління ризиком	- зв'язує поняття з процесом управління	- не вказує на вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища; - не вказує наслідків настання подій
И. Пузанова [14, с. 51]	подія чи ситуація, що зумовлюють чи можуть зумовити настання несприятливих подій	- вказує середовище як фактор впливу на процес функціонування логістичної системи	- не зв'язує поняття з процесом управління; - вузьке сприйняття поняття

Таким чином, аналіз змісту поняття «логістичний ризик», запропонованого вище згадуваними науковцями, дозволяє стверджувати, що їх формулювання тяжіють більшою мірою до наслідкового характеру даного поняття. Тобто ризик в більшості випадків розглядається не лише як усвідомлена можливість небезпеки, але й як його наслідки негативного впливу на логістичну систему: затримки в роботі логістичного ланцюга, зрив постачання, виникнення збитків тощо.

Слід відмітити й той факт, що ризик має діалектичну об'єктивно-суб'єктивну структуру. Об'єктивний характер виникнення ризику полягає у тому, що його існування впливає як результат дії категорії невизначеності, нечіткості або конфліктності на час здійснення його ідентифікації та встановлення сили впливу та, безпосередньо, в процесі розроблення та прийняття управлінських рішень. Суб'єктивний характер ризику проявляється в діях реальних людей з певним досвідом, наявними засобами, психологічними особливостями, інтересами, схильністю чи несхильністю до ризику.

Враховуючи розбіжності в тлумаченні поняття «ризик» стосовно його використання щодо логістичної системи підприємства, складність і багатогранність даного поняття, заснованого на положеннях теорії логістичних систем і ризикології, динамізм логістичної системи та її складових, пропонуємо уточнити його суть, давши авторське визначення:

Ризик логістичної системи – усвідомлена суб'єктом логістичної системи можливість виникнення небезпеки, яка пов'язана з ймовірністю появи збоїв в роботі однієї або декількох ланок логістичного ланцюга внаслідок збурення впливів факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, наслідки яких, з погляду суб'єкта управління, є невизначеними і проявляються у формі зміни параметрів потоків від заданих.

Як економічній категорії, що впливає на ефективність функціонування логістичної системи, ризику притаманні такі характеристики (рис. 2).

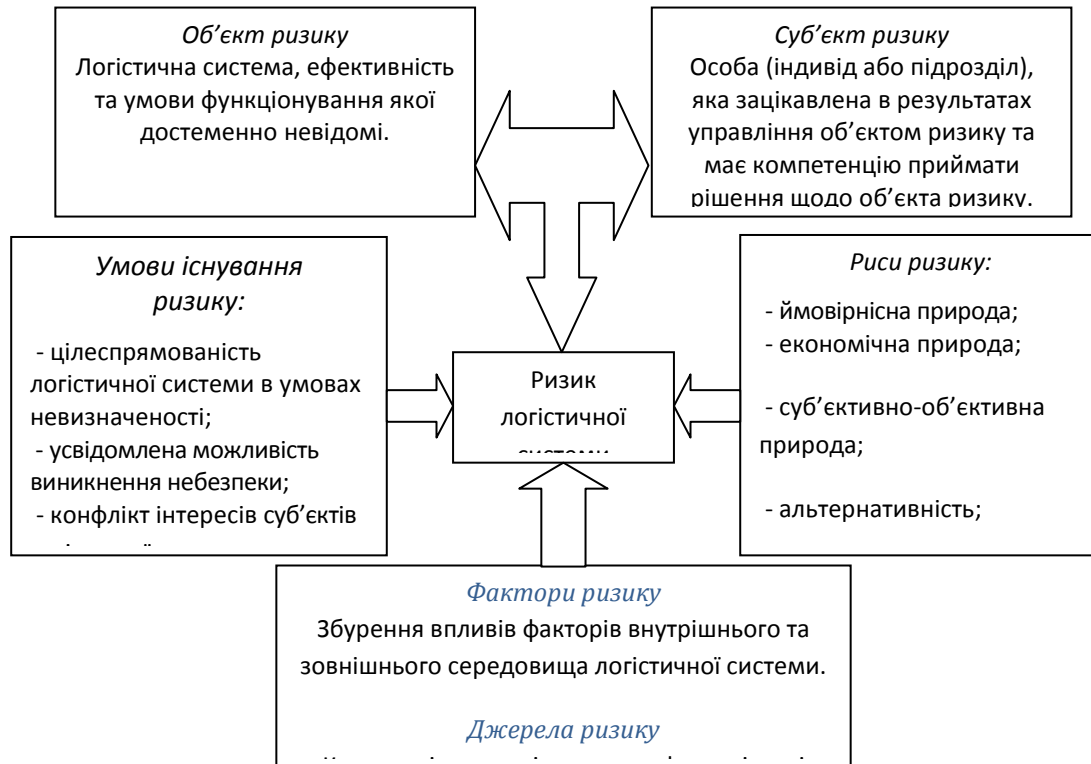

Рис. 2. Характеристика ризику логістичної системи як економічної категорії

Порушення циклічності розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища логістичної системи та недосконалість механізму управління ним в умовах цілеспрямованості, усвідомлена можливість виникнення небезпеки з боку суб'єктів управління, конфлікт їх інтересів є найбільш частими причинами виникнення ризику. Це вимагає від суб'єктів управління логістичною системою необхідності ідентифікації факторів і джерел ризику, їх своєчасного прогнозування, оцінки існуючих і потенційних втрат, передбачення та застосування відповідних дій корегування. Врахування фактору ризику дозволяє отримати позитивний ефект за мінімально можливих втрат при здійсненні логістичних операцій, реалізації логістичного процесу, розробці напрямків удосконалення роботи логістичної системи підприємства.

В економічній літературі існує велика кількість підходів до класифікації ризиків, проте чіткої та загальноприйнятої поки що так і не існує. Зумовлено це різними проявами ризику, використанням різних класифікаційних ознак, закладених в основу поділу ризиків на види.

Зокрема, в роботі [10, с. 346], автори об'єднують ризики у логістиці в такі групи: комерційний ризик – зриви поставок, неготовність вантажу, порушення термінів та невчасне виконання фінансових зобов'язань; ризик втрати майна через стихійні лиха та несприятливі умови транспортування; ризик втрати майна внаслідок страйків, масових заворушень, військових дій; ризики, обумовлені порушенням техніки безпеки і пожежної безпеки; ризики розкрадань; екологічні ризики (дефекти товару, або невідповідність його властивостей упаковці, яка може нанести шкоду навколишньому середовищу); технічний ризик – відмова і поломка транспортних засобів і, як наслідок, можливі затримки доставки вантажу і підвищення вірогідності інших ризиків; ризики, причиною яких є низька кваліфікація контрагентів у ЛС – халатність, втрата документів, їх затримка та ін.; ризик громадської відповідальності від нанесення

збитків третім особам. В основу класифікації покладено таку ознаку як залежно від роду втрат. Даний підхід є вузько спрямований та може використовуватись лише за спеціально визначених умов.

С. Смерічевський пропонує розподіляти логістичні ризики залежно від рівня складності та множинності зв'язків, які виникають від приналежності до рівня розвитку соціально-економічної системи. Він вважає, що такі ризики спричинюють порушення в системі функціонування та розвитку логістичної системи підприємства, руйнуючи цілісність цієї системи, погіршуючи зв'язки як усередині, так і ззовні системи, дезорганізуючи процес взаємодії та нівелюючи інтегративні її якості [9, с. 160]. Такий підхід доцільно застосовувати для порівняння рівня ризиковості функціонування логістичних систем різного рівня складності (підприємства, регіону, країни і т.і.).

В. Вітлінський та В. Скіцько логістичні ризики пропонують класифікувати за видами потоків та компонентами логістичної системи різного рівня. Зокрема, за видами потоків вони виділяють матеріальний, сервісний, інформаційний, фінансовий та інтелектуально-трудова логістичні ризики. За основними видами логістичних підсистем автори пропонують виокремлювати закупівельний, виробничий, збутовий, складський та транспортний логістичні ризики [3, с. 249-250]. Слід відмітити, що і дані автори не дали повноцінної класифікації логістичних ризиків, зупинившись лише на двох класифікаційних ознаках.

Т. Гапчак [6, с. 10-19] пропонує розгорнуту класифікацію ризиків логістичних систем за такими ознаками: пов'язані з умовами контракту, зовнішні ризики, по відношенню до етапу угоди, відносно територіального положення та відносно можливостей впливати на ризик. Але в більшості випадків, дану класифікацію дано за юридично-правовою спрямованістю.

В монографії [7, с. 31-32] логістичні ризики прокласифіковано за наступними ознаками: за джерелами виникнення, за тривалістю впливу, за масштабами, за видом діяльності, за функціональними складовими логістичної системи, залежно від роду втрат. Проте, доцільним було також розглянути види логістичних ризиків залежно від інституціонального поділу логістичних систем, за функціями управління тощо.

В. Гришко та М. Гунченко схиляються до необхідності поділу ризиків у логістичній системі на два типи: логістичні та нелогістичні [8, с. 56]. Разом з тим, відзначаємо недостатню обґрунтованість поділу логістичних ризиків, їх констатацію та відсутність встановлення причин їхнього виникнення.

В роботі Н. Ільченко види логістичних ризиків належним чином не систематизовано, не виділено й класифікаційних ознак їхнього поділу. Всі ризики пропонується розподіляти на ризики невірної обраної логістичної стратегії, неузгодженості взаємодії між підрозділами відносно аналізу та витрачання ресурсів, управління матеріальними ресурсами, недостатнього контролю на всіх стадіях управління бізнес-процесами, нещасного випадку, управління інформаційними потоками, незадовільного виконання умов договору, закупівлі та збуту, розриву зв'язків із логістичними партнерами, логістичного адміністрування [6, с. 59].

Класифікація ризиків означає систематизацію безлічі ризиків на підставі певних ознак і критеріїв, що дозволяють об'єднати підмножини ризиків в загальні групи, що здійснюється з метою поставлених цілей дослідження. Враховуючи помічені недоліки при формуванні різновидів ризиків логістичної системи, а також зважаючи на доцільність їх систематизації за окремими класифікаційними ознаками, доцільно представити авторську класифікацію ризиків логістичної системи (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація ризиків логістичної системи підприємства (авторська розробка)

Класифікаційна ознака	Критерій диференціації	Види ризиків
1. За базовими елементами	Середовище походження ризиків логістичної системи	- логістичні; - нелогістичні.
2. За масштабами	Ступінь поширення ризиків на рівні логістичних систем	- глобальні; - макрологістичні; - мезологістичні; - мікрологістичні.
3. За періодичністю впливу	Повторюваність дії на логістичну систему	- разові; - періодичні; - постійні.
4. За цільовою спрямованістю	Ступінь впливу на елементи логістичної системи	- загальносистемні; - елементні.
5. За можливістю впливу на їх дію	Можливість нейтралізації негативного впливу на логістичну систему	- ті, що не піддаються впливу; - ті, що піддаються впливу.
6. За умовами виникнення	Ступінь усвідомлення настання ризику логістичної системи	- усвідомлені; - не усвідомлені.
7. За функціональними підсистемами	Функціональне середовище виникнення ризиків логістичної системи	- ризики транспортування; - ризики складування; - збутові ризики; - ризики постачання; - виробничі ризики.
8. За характером впливу	Здатність окремих ризиків впливати на логістичну систему підприємства	- що мають потенціал позитивного впливу; - що мають потенціал негативного впливу; - що мають нейтральний потенціал впливу.
9. За охопленням	Ступінь охоплення ризиків, що впливають на логістичну систему	- індивідуальні; - групові.
10. За об'єктом втрат	Тип виникнення втрат логістичної системи	- ризики непередбачуваних матеріальних втрат; - ризики втрат робочого часу; - ризики втрат грошових коштів.

Врахувати всі чинники, що зумовлюють ситуацію невизначеності та ризику неможливо, але цілком реально виділити серед них основні (залежно від результатів їх впливу) та виокремити ті фактори, які характеризуються високою ймовірністю настання і можуть здійснити значний негативний вплив на надійність логістичної системи.

Висновки. Сукупність проблем, які супроводжують нині процес управління логістичною системою багатьох підприємств України, є наслідком впливу багаточисельних ризиків (постачання, виробництва, складування, транспортування, збуту) на її функціонування, значно знижуючи ефективність даної системи. Причиною даної ситуації є недостатнє приділення уваги з боку керівництва підприємствами ризикології логістичної системи, слабкий ступінь усвідомлення необхідності швидкого реагування на саму природу виникнення ризиків, а не на їх наслідки. Це і спричинює необхідність дослідження проблем управління ризиками логістичної системи підприємства.

Узагальнення змісту наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних вчених з теорій управління та ризикології свідчить про недосконалість і неповноту висвітлення змісту самої категорії «ризик логістичної системи», яку доцільно розглядати нині як усвідомлену суб'єктом логістичної системи можливість виникнення небезпеки, яка пов'язана з ймовірністю появи збоїв в роботі однієї або декількох ланок логістичного ланцюга внаслідок збурення впливів факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, наслідки яких, з погляду суб'єкта управління, є невизначеними і проявляються у формі зміни параметрів потоків від заданих.

Розроблена класифікація ризиків логістичної системи дозволяє з'ясувати їх характер і взаємопов'язаність: за базовими елементами, за масштабами, за періодичністю впливу, за цільовою спрямованістю, за можливістю впливу на їх дію, за умовами виникнення, за функціональними підсистемами, за характером впливу, за охопленням, за об'єктами втрат.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на розвиток методів оцінювання ризиків і удосконалення управлінських рішень щодо мінімізації негативного впливу логістичних ризиків на діяльність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кривов'язюк І. В. Теорія пропорційності функціонування та розвитку соціально-економічних систем / І. В. Кривов'язюк, І. Я. Тишко // Наука й економіка. – 2009. – № 4 (16). – С. 166–173.
2. Кривов'язюк І. В. Актуальні проблеми сучасних логістичних систем та шляхи їх подолання / І. В. Кривов'язюк, Ю. М. Кулик // Збірник доповідей 11-ї міжн. наук.-практ. конф. «Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища» (м. Київ, 25-26 вер. 2013 р.). – Київ: НАУ, 2013. – С. 288–293.
3. Вітлінський В. В. Концептуальні засади моделювання та управління логістичним ризиком підприємства / В. В. Вітлінський, В. І. Скіцько // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 246–253.
4. Яшкін Д. С. Сутність та зміст логістичних ризиків промислових підприємств / Д. С. Яшкін // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Випуск 17. Частина 4. – С. 81–84.
5. Мамчин М. М. Вплив логістичних ризиків на підвищення ефективності діяльності підприємств / М. М. Мамчин, О. А. Русановська // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – № 720. – С. 45–51.
6. Ільченко Н. Б. Оцінювання логістичних ризиків підприємства торгівлі / Н. Б. Ільченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 15. – С. 58–62.
7. Маргіта Н. О. Концептуальні засади управління ризиком в логістичній системі підприємства / Н. О. Маргіта, Н. Т. Гринів // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2014. – № 789. – С. 84–91.
8. Ровенских М. В. Управление рисками логистической системы промышленного предприятия : дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / Ровенских Марина Викторовна. – Санкт-Петербург, 2008. – 261 с.
9. Смерічевський С. Ф. Сучасний підхід до управління ризиками логістичних систем машинобудівних підприємств / С. Ф. Смерічевський // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Випуск 7. – С. 158–162.
10. Кондратенко Н. О. Інструменти управління та методи оцінки ризиків у логістичних системах / Н. О. Кондратенко, О. О. Лобашов // Комунальне господарство міст. – 2012. – № 102. – С. 343–350.
11. Кривов'язюк І. В. Невизначеність і ризик як фактори зниження рівня надійності логістичних систем / І. В. Кривов'язюк, Ю. М. Кулик // Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент». – 2011. – №8 (26). – С. 166–181.
12. Кутащенко М. В. Сутність ризику і причини його виникнення / М. В. Кутащенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 6. – С. 45–48.
13. Плетнева Н. Г. Теорія і методологія управління логістичними системами в умовах неопределенності : автореф. дис. ... док. экон. наук : спец. 08.00.05 / Плетнева Наталия Геннадиевна. – Санкт-Петербург, 2008. – 37 с.
14. Пузанова И. А. Управление рисками для обеспечения надежности логистических систем : Дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Пузанова Ирина Алексеевна. – М. : РГБ, 2005. – 132 с.
15. Сенейко Ю. В. Сучасні підходи до трактування категорії «ризик» / Ю. В. Сенейко // Регіональна економіка. – 2006. – № 1. – С.206–211.
16. Гапчак Т. Г. Ризики в логістичних процесах / Т. Г. Гапчак // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2010. – № 262. – С. 10–19.
17. Кривов'язюк І. В. Управління надійністю логістичної системи підприємства : монографія / І. В. Кривов'язюк, Ю. М. Кулик. – Л. : Манускрипт, 2012. – 190 с.
18. Гришко В. В. Системний аналіз ризиків у логістичній діяльності промислового підприємства / В. В. Глушко, М. В. Гунченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 17. – С. 54–58.

УДК 338.45

Легомінова С.В., к.е.н. доцент

Державний університет телекомунікацій

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

Систематизовано основні наукові погляди на сутність, зміст та ключовий акцент щодо конкурентних переваг підприємства. Запропоновано авторське трактування конкурентних переваг підприємства. Сформовано концептуальний зміст та можливість генерування інклюзивних конкурентних переваг підприємства в поєднанні з сучасними технотрендами.

Ключові слова: конкурентні переваги, інклюзивні конкурентні переваги, технотренди, конвергентна основа.

Legominova S.